

Dr. Kolláth György

A működő demokráciák jogi és piaci rendszerében igénybe veszik, olykor félistenként tisztelik, mégsem szeretik az ügyvédek. /Petrocelli a vásznon mutat jól./ Itthon is érződik e trend, meg az is, hogy sokan utolsó szalmaszálként fordulnak csak jogi szakemberhez. Kezdetben szégyellik, hogy egyáltalán jogi bajuk keletkezett, majd sokallják az eljárási macerát és a megbízás díját, ám végül bármit megfizetnének a (nem létező) csodáért. Közhiedelem, hogy akármilyen vitában egyvalaki járhat jól: az ügyvéd. Ő kudarca esetén sem veszíti el a vagyonát, és nem is vonul be a kliensével együtt a börtönbe (ahogyan az orvos sem hal meg együtt a betegével). A prókátorok rovására elsütött poénokhoz szinte csak az anyósviccek mérhetők. Szemléltetésül egy amerikai „joke”. Sétál a temetőben két férfi, s látják egy fejfára ráírva: „Itt nyugszik X,Y ügyvéd, az önzetlen, tisztességes ember”. Mire az egyikük epésen: -Nézd már, több embert temettek egy sírba!/? Ennél szelídebb jelmondat: Vajazza az ügyvéd erkölcsét a perköltség. Minden vicc fele igaz? Ki tudja?! Az elidegenedés azért tetten érhető.

Cím
Népi jogsegély
Dátum
2004.02.28.

Időnként hajmeresztő sikerdíjakról, ügyvédi műhibáktól, könnyfakasztó taktikázástól, magamutogatástól zeng a sajtó. Van, aki ugyanazt látja az ügyvédségnél, mint a taxisoknál vagy a pártpolitikusoknál: a túltengő mennyiség mélybe süllyedő minőséget tart fenn. Valóban háromszor-négyszer több ügyvéd praktizál, mint amennyit a piac elbír és eltarthat. Nem leányálom ma jogkereső polgárnak lenni, de az (átlag)ügyvédek helyzete sem rózsás. A két fél között a felismert, korrekt érdekek mentén való együttműködés lassan formálódik. A jogi ügyek „piacát” gyilkos konkurencia-harc, lassú letisztulás jellemzi. A joggyógyászat ugyanakkor ritkán jelent esélyegyenlőséget. A jogbizonytalanság sem segít az igazi szakmai érték és siker kivívásában, megszilárdításában. Az exponált ügyek kb. a fele háromesélyes. /Nyerhetünk, veszíthetünk, évekig el is húzódhat a párbaj./ A jogkereső közönség gyakran megriad, ha zord elemzést és szigorú tanácsot, túl őszinte prognózist kap. A befolyás latba vetését is elvárná, jobban hisz a verbális hátbevergetésben, mint az érdemi jogi közreműködés eredményében. Ötezer avagy ötmillió forintos megbízás között gyakran a „sztárság” ad megkülönböztetés. A dúsgazdagoknak éppúgy van családi ügyvédjük, mint személyi edzőjük, ám a szegényeknek – néhány ígéretes civil kezdeményezést leszámítva – alig valami marad. Lassan a közhatóságoknak a feleket illető kitanítási kötelezettsége is feloldódik, mivel ellenérdekű jogalanyok vitájában az egyik oldal felvilágosítását a másik zokon veszi.

Időnként hajmeresztő sikerdíjakról, ügyvédi műhibáktól, könnyfakasztó taktikázástól, magamutogatástól zeng a sajtó. Van, aki ugyanazt látja az ügyvédségnél, mint a taxisoknál vagy a pártpolitikusoknál: a túltengő mennyiség mélybe süllyedő minőséget tart fenn. Valóban háromszor-négyszer több ügyvéd praktizál, mint amennyit a piac elbír és eltarthat. Nem leányálom ma jogkereső polgárnak lenni, de az (átlag)ügyvédek helyzete sem rózsás. A két fél között a felismert, korrekt érdekek mentén való együttműködés lassan formálódik. A jogi ügyek „piacát” gyilkos konkurencia-harc, lassú letisztulás jellemzi. A joggyógyászat ugyanakkor ritkán jelent esélyegyenlőséget. A jogbizonytalanság sem segít az igazi szakmai érték és siker kivívásában, megszilárdításában. Az exponált ügyek kb. a fele háromesélyes. /Nyerhetünk, veszíthetünk, évekig el is húzódhat a párbaj./ A jogkereső közönség gyakran megriad, ha zord elemzést és szigorú tanácsot, túl őszinte prognózist kap. A befolyás latba vetését is elvárná, jobban hisz a verbális hátbevergetésben, mint az érdemi jogi közreműködés eredményében. Ötezer avagy ötmillió forintos megbízás között gyakran a „sztárság” ad megkülönböztetés. A dúsgazdagoknak éppúgy van családi ügyvédjük, mint személyi edzőjük, ám a szegényeknek – néhány ígéretes civil kezdeményezést leszámítva – alig valami marad. Lassan a közhatóságoknak a feleket illető kitanítási kötelezettsége is feloldódik, mivel ellenérdekű jogalanyok vitájában az egyik oldal felvilágosítását a másik zokon veszi.

A nehézkesen, növekvő konfliktusokkal kibontakozódó jogállamiság és piacgazdaság intézményes reformot, igazságszolgáltatási esélyteremtést sürget. Ennek – legalább is egy ponton - most jött el az ideje. Idén tavasszal beindul a „nép ügyvédje” szlogenrel jellemezhető kezdeményezés, hatályba lép ui. a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény. Ez a törvény – állami forrásokból, józan keretek között - a szociálisan hátrányos helyzetű embereknek nyújt szakszerű segítséget. Általa egyszersmind főleg a fiatal jogászok is kiépíthetik az ügyfelek körét, beletanulhatnak a szakmába, éles helyzetben tehetik próbára tehetségüket. Az EU-csatlakozás nem csak a magyar, hanem a közösségi polgárok számára is megnyit egy sajátosan hazai, gyakorlatias, a honi körülményekhez igazodó jogszolgáltatási módot. A régen várt köz-szolgáltatás így sikerre számíthat.

A modell lényege az, hogy jogi tanácsot, meghatározott körben okirat-szerkesztést és eljárási jogi képviseletet kaphat az erre, törvényben foglalt feltételek szerint rászoruló ügyfél (pl. az öregségi nyugdíjminimum alatti jövedelemmel rendelkező, illetve a vagyontalan magánszemély). A rászorultak adott körének nagy könnyebbség lesz, hogy vagy költségmentességet kapnak, vagy ún. költségfeljegyzési jogot nyernek, helyettük tehát az eljárás költségeit az állam teszi le, előlegezi meg. A jogi segítségnyújtás peres és peren kívüli eljárásokra egyaránt kiterjedhet, sőt az időben is

Dr. Kolláth György

---

szakaszolódik. 2004. április 1-étől még csak szűkebb körben, 2006. január 1-étől már kiterjedtebben járhat el a fél helyett és nevében a „nép ügyvédje” (lehet pl. pártfogó ügyvéd, avagy pótmagánvádoló is büntető ügy elbírálásakor).

2004. április 1-étől valóságosan beindul a jogi segítségnyújtás, ekkor kezdik meg működésüket a megyeszékhelyeken a jogi segítségnyújtó hivatalok is. Az ügyfelek alapesetben ettől a hivataltól kérhetik a támogatást jelentő közreműködést, mely hivatal a döntését engedélyező határozatban adja ki. Ezzel lehet közvetlenül megkeresni azt a személyt, akit a kliens bizalmával - személy szerint az erre szolgáló névjegyzékről - megtisztel. Kivételes (például sürgős) esetben közvetlen személyi kiválasztás és megkeresés is szóba jöhet, ilyenkor az engedélyeztetés későbbre marad. Látszólag bürokratikus módszernek tűnik ez, de a közpénzek kímélése biztosítékot igényel. A támogatást igényelni e célra rendelt formanyomtatványon lehet, ez utóbbi kialakítása áprilismáig megtörténik. Ezen és a hozzá csatolt mellékleteken kell igazolni a rászorultság feltételeinek fennállását. (Ezek a feltételek sajnálatosan, ám indokoltan a törvényben igen részletezően szerepelnek, azért, hogy a visszaélések kiszűrhetők legyenek. Bővebb ismertetésekre itt nincsen mód, de minderről a hivatalok sokrétű tájékoztatást fognak adni az érintetteknek.) Ha valakinek gondot okozna még a nyomtatványok kitöltése is, akkor ebbe is a hivatal munkatársai besegítenek. A már jelzett hivatal a támogatás megítéléséről határozatot hoz, mely ellen egy fokú jogorvoslattal lehet élni.

Kulcsfontosságú, hogy milyen szakmai erők nyújtják a jogi segítséget. Ezt a támogatást nem lehetne tartósan, jól működtetni „társadalmi munkában”, ugyanakkor senki se számítson sztárgázsira e körben. Feliratkozni önkéntesen lehet ügyvédeknek, közjegyzőknek, speciális civil szervezeteknek, egyetemi jogklinikák szakembereinek, akikkel az Igazságügyi Minisztérium aztán szolgáltatási szerződést köt. A névjegyzék nyilvános, a rajta szereplők - a szakterületük és az ellátni vállalt ügyek száma figyelembe vételével - főszabályként kötelezően vállalják a közreműködést. Természetszerűleg, nem él ez a kötelezettség abban a konkrét helyzetben, amikor a jog vagy a szakmai etika szerint az ügy képviselője a felkért szakembernek nem vállalható (pl. azért, mert előzőleg már az ellenfél jogi képviselője volt). A munka színvonalát ma még megítélni nem lehet, ám remélhetőleg a szakosodás (polgári, közigazgatási, büntető specialisták fellépésével) jó hatással lesz a felek érdekeire és esélyeire.

Őszintén illik jelezni, hogy néhány különleges jogi tevékenység nem tartozik a támogatott közreműködés körébe. Így: különleges szerződés készítése, pénzügyi intézetekkel folyó kölcsön-ügy előmozdítása és vitája, vállalkozások tevékenysége, bonyolult vámügy intézése, avagy társadalmi szervezettel kapcsolatos jogvita elsimítása, mint pár extrém példa jelzi: az új törvény és annak ösztönző megoldása csak a mindennapok jogi eseteire összpontosít, azokban kíván elérni nívós eredményt és - ma még ritka - győzelmet annak, aki különben esetleg eleve feladná.

Emlékszem, 2002. év elején a Pallas Páholyban ugyanezt a nagyszerű kezdeményezést még az „Igazság Háza” címszó alatt tárgyaltuk, sürgettük. Jelképnek sem volna utolsó, ha a jog és az igazság szolgáltatása, ezek háza, csarnoka közel(ebb) kerülne egymáshoz.

Bibó István mondta egykor: egyetlen jogos forradalom van, az emberi méltóságé. Ehhez járulhat hozzá most valamelyest a jogásztársadalom önzetlen, naprakész, empatikus része.